

Cần Thơ

chú trọng bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể

■ Hoàng Hào

Di sản văn hóa phi vật thể là sản phẩm tinh thần gắn với cộng đồng hoặc cá nhân, vật thể và không gian văn hóa liên quan, có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học, thể hiện bản sắc của cộng đồng, không ngừng được tái tạo và được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác bằng truyền miệng, truyền nghề, trình diễn và các hình thức khác. Hiện, các loại hình di sản văn hóa phi vật thể này vẫn luôn hiện diện trong cuộc sống và mỗi di sản văn hóa đều mang sắc thái riêng, thể hiện rõ nhu cầu và bản sắc đặc trưng riêng của mỗi dân tộc. Đây chính là một tiềm năng dồi dào để phát triển văn hóa, trở thành nguồn lực quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

Xuất phát từ quan điểm đó, năm 2015, thành phố Cần Thơ đã ban hành Quy hoạch phát triển văn hóa đến năm 2020 định hướng đến năm 2030. Trong đó đề ra 02 Đề án quan trọng là Đề án “Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể thành phố Cần Thơ” và Đề án “Bảo vệ và phát huy nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ tại thành phố Cần Thơ”. Từ đó đến nay, công tác bảo tồn và phát huy những loại hình di sản phi vật thể đặc trưng của thành phố đạt được nhiều thành tựu đáng khích lệ.

Từ Đề án Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể...

Hiện nay, thành phố ghi nhận 114 loại hình di sản văn hóa phi vật thể, trong đó có 01 di sản



Nghệ nhân ưu tú Trường Út biểu diễn tiết mục “Hò Cần Thơ” trong một buổi triển lãm nghệ thuật truyền thống tại Bảo tàng thành phố. Ảnh: Hoàng Hào

được UNESCO vinh danh và 04 di sản được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (VHTTDL) công nhận gồm: Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ (2013), Văn hóa chợ nổi Cái Răng (2016), Lễ hội Kỳ Yên Đình Bình Thủy (2018), Hò Cần Thơ (2019) và Hát ru Cần Thơ (2020). Tư liệu các di sản này hiện đang được lưu giữ tại Bảo tàng thành phố Cần Thơ để phục vụ công tác nghiên cứu, bảo vệ và phát huy. Các di sản này đã đóng vai trò quan trọng trong đời sống sinh hoạt văn hóa tinh thần của cộng đồng người dân địa phương.

Bên cạnh đó, thành phố đã thực hiện nhiều dự án bảo tồn và phát huy đối với các loại hình di sản, như: Dự án nghiên cứu sưu tầm và phục dựng Lễ hội Ok Om Bok của đồng bào Khmer ở thành phố Cần Thơ; Dự án bảo tồn và phát huy di sản Lễ cúng bình an của người Hoa ở quận Cái Răng, thành phố Cần Thơ và Dự án bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể Bánh tét Cần Thơ.... Trong các chương trình “Sắc Xuân miệt vườn”, “Sắc Xuân trên phố” tổ chức vào dịp



Bà Nguyễn Thúy Hằng, Phó Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam thành phố Cần Thơ trao bằng khen cho bà Nguyễn Thị Ánh (nghệ nhân Phương Ánh), Chủ nhiệm Câu lạc bộ Nghệ thuật tuồng cổ quận Bình Thủy. Ảnh: Văn Trọng

Tết Nguyên đán hàng năm tại Bảo tàng Cần Thơ, ngành văn hóa quan tâm giới thiệu các loại hình di sản văn hóa phi vật thể của đồng bào các dân tộc đã được giới thiệu như: Bánh xèo, bánh tét, mứt dừa... của người Việt; bánh hồng đào, bánh củ cải của người Hoa; bánh gạo Nùm-bon, bún suông; nghề làm mặt nạ, mũ, múa Rô Băm, hát dù kê của người Khmer; Dệt thổ cẩm của người Chăm... với sự tham gia của các nghệ sĩ, nghệ nhân và diễn viên các đơn vị biểu diễn nghệ thuật truyền thống dân tộc trong và ngoài thành phố.

... Đến Đề án Bảo vệ và phát huy nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ

Vinh dự là 01 trong 21 tỉnh, thành phố sở hữu nghệ thuật Đờn ca tài tử (ĐCTT) Nam Bộ, đã được tổ chức UNESCO vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại vào tháng 12 năm 2013. Đến nay, toàn thành phố Cần Thơ có 12 nghệ nhân được phong tặng danh hiệu Nghệ nhân Ưu tú, 263 câu lạc bộ ĐCTT, với 2.223 nghệ nhân tham gia (gồm 272 nghệ nhân đờn, 1.951 nghệ nhân ca), trong đó, có 498 nghệ

nhân ca được 20 bài bản Tổ, tặng 93 câu lạc bộ, tặng 1.119 nghệ nhân so với thời điểm trước khi triển khai Đề án.

Nhằm tăng cường các hình thức quảng bá và phát triển nghệ thuật ĐCTT, Sở VH-TTDL duy trì và thường xuyên đổi mới nội dung các chương trình như: “Tài tử miền sông nước”, “Sân khấu học đường”,... với sự tham gia của các nghệ sĩ, nghệ nhân phân tích, giảng giải về các điệu thức của 20 bài bản Tổ và mời hơn 120 lượt nghệ nhân đờn, nghệ nhân ca truyền dạy, thể hiện bài bản của nghệ thuật ĐCTT để giới thiệu đến công chúng; Đặc biệt, vào năm 2021, thành phố Cần Thơ đăng cai tổ chức Liên hoan ĐCTT quốc gia lần III, đây là dịp để Cần Thơ tiếp tục quảng bá nghệ thuật ĐCTT, là cơ hội để giới thiệu hình ảnh về vùng đất, con người Cần Thơ, hứa hẹn thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước đến tham quan, du lịch.

Bảo vệ và lưu truyền cho thế hệ sau những giá trị đặc trưng của di sản văn hóa phi vật thể là sự trân trọng đối với lịch sử, với các bậc tiền nhân đã dày công sáng tạo những giá trị văn hóa tinh thần cho chúng ta hưởng thụ hôm nay, qua đó nâng cao nhận thức, lòng tự hào dân tộc và sự tham gia của người dân trong việc bảo tồn phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể. Việc xử lý hài hòa, thỏa đáng những mối quan hệ giữa: Kinh tế và văn hóa, phát triển và bảo tồn, truyền thống và hiện đại là một trong những giải pháp quan trọng trong việc huy động sức mạnh của cả cộng đồng để bảo tồn, gìn giữ và phát huy giá trị di sản, góp phần thực hiện có hiệu quả Nghị quyết số 59-NQ/TW ngày 05/8/2020 của Bộ Chính trị “Về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”, với quan điểm: “Xây dựng và phát triển Cần Thơ thành thành phố trung tâm vùng, sinh thái, văn minh, hiện đại, mang đậm bản sắc sông nước vùng đồng bằng sông Cửu Long” ■

CÂU ĐỐI

*Đảng anh minh, hòa nhập chẳng hòa tan, non nước Việt thênh thang đường phát triển
Dân tài giỏi, tự cường không tự mãn, đất trời Nam xán lạn hương tương lai.*

■ TH